

Begäran om fördelning av regionala kostnader för dagenföreprojektet, nordiska arrangemangen för att möjliggöra för fler nominerade elmarknadsoperatörer i ett elområde samt projektet Lip 1 för kapacitetsberäkningsregion Norden

Beslut

- 1 Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Affärsverket svenska kraftnäts (Svenska kraftnät) begäran om fördelning av regionala kostnader för dagen föreprojektet, nordiska arrangemangen för att möjliggöra för fler nominerade elmarknadsoperatörer i ett elområde och projektet Lip 1 för kapacitetsberäkningsregion Norden, avseende perioden 1 januari 2018 – 31 juli 2020 (bilaga 1).
- 2 Detta beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Beskrivning av ärendet

Av Europeiska kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning (förordning (EU) 2015/1222) framgår vilken fördelningsnyckel som ska användas för att fördela de gemensamma kostnaderna för dagen före- och intradagskopplingen mellan alla nominerade elmarknadsoperatörer och systemansvariga för överföringssystem (systemansvariga) inom unionen.

Nominerade elmarknadsoperatörer och systemansvariga som samarbetar i en viss region får använda samma fördelningsnyckel som för de gemensamma kostnaderna för att även fördela regionala kostnader. Om de nominerade elmarknadsoperatörerna och de systemansvariga i den berörda regionen väljer att använda samma fördelningsnyckel behövs inget ytterligare godkännande från de berörda tillsynsmyndigheterna. Däremot behövs ett godkännande av de berörda tillsynsmyndigheterna om de nominerade elmarknadsoperatörerna och de

systemansvariga väljer att använda sig av en annan fördelningsnyckel för att fördela regionala kostnader mellan varandra.

Alla berörda nominerade elmarknadsoperatörer och systemansvariga ska enligt förordning (EU) 2015/1222 lämna in en årlig rapport till tillsynsmyndigheterna, där kostnaderna för att inrätta, ändra och driva den gemensamma dagenföre- och intradagskopplingen ska beskrivas. Kostnaderna i rapporten ska vara uppdelade i gemensamma-, regionala- och nationella kostnader.

Ei har tidigare prövat en ansökan om fördelning av kostnader från Svenska kraftnät för de tre projekten som denna ansökan avser avseende perioden 14 februari 2017 – 31 december 2017. Av denna ansökan framgick att berörda parter i projekten var de systemansvariga i Danmark, Finland, Sverige och Norge. Vidare framgick även att kostnaderna för de tre projekten skulle fördelas lika mellan de systemansvariga inom de tre projekten för den angivna perioden. Ei beslutade den 26 mars 2020 att godkänna Svenska kraftnäts ansökan avseende perioden 14 februari 2017 – 31 december 2017.¹

Ansökan

Svenska kraftnät kom den 14 december 2020 in med en ansökan om att Ei ska godkänna ett förslag till fördelning av regionala kostnader för tre projekt, det nordiska dagen före-projektet, nordiska arrangemangen för att möjliggöra för fler nominerade elmarknadsoperatörer i ett elområde och projektet Lip 1, avseende perioden 1 januari 2018 – 31 juli 2020.

Av ansökan framgår att berörda parter i projekten är de systemansvariga i Danmark, Finland, Sverige och Norge och att det är de som gemensamt har tagit fram förslaget till fördelning av regionala kostnader. Likalydande förslag är också inlämnade till tillsynsmyndigheterna i Danmark, Finland och Norge.

De nordiska tillsynsmyndigheterna utvärderade förslaget tillsammans och kom fram till att förslaget inte uppfyllde förfarandereglerna i förordning (EU) 2015/1222 och var därmed tvungna att avslå förslaget. Förslaget som mottogs i december 2020 lämnades enbart av de systemansvariga. I enlighet med artikel 80.4 i förordning (EU) 2015/1222 förväntas de nominerade elmarknadsoperatörer som är verksamma i regionen att även vara med och ta fram förslaget gemensamt med de systemansvariga i regionen. Under sommaren 2021 meddelade de nordiska

¹ Ärendenummer 2019-102268, 2019-102269 och 2019-102270.

tillsynsmyndigheterna sin gemensamma ståndpunkt till de systemansvariga gällande avslag av förslaget och begärde en rättelse av felet i förslaget.

Svenska kraftnät skickade den 21 december 2021 in en ny ansökan till Ei. Av ansökan framgick att de nominella elmarknadsoperatörerna inte deltagit i utarbetandet av ansökan men att det inte heller var nödvändigt eftersom de inte hade haft några kostnader för den aktuella perioden avseende de aktuella projekten. Av den reviderade ansökan framgick att kostnaderna för de tre projekten ska fördelas lika mellan de systemansvariga inom de tre projekten, det vill säga de systemansvariga i Sverige, Danmark, Finland och Norge. Vidare framgick det att kostnaderna ska fördelas enligt denna fördelningsnyckel för perioden 1 januari 2018 – 31 juli 2020.

Den föreslagna fördelningsnyckeln är densamma som den som parterna tidigare hade kommit överens om och som har använts för fördelning av kostnader från det att projekten inleddes. Två av projekten startade innan förordning 2015/1222 trädde i kraft. De systemansvariga uppger även att det inte i efterhand är rimligt att för den angivna perioden, 1 januari 2018 – 31 juli 2020, försöka omfördela kostnaderna enligt en annan fördelningsnyckel. Svenska kraftnät anger hur målen i artikel 3 uppfylls genom förslaget.

Samråd

De nordiska tillsynsmyndigheterna har utvärderat det nya förslaget tillsammans och den 9 mars 2022 enats om att det nya förslaget uppfyller förfarandereglerne i förordning (EU) 2015/1222. De nordiska tillsynsmyndigheterna är även överens om att förslaget att de regionala kostnaderna ska fördelas lika mellan de systemansvariga kan godtas eftersom detta är det enklaste och mest kostnadseffektiva sättet att fördela kostnaderna.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Förordning (EU) 2015/1222

Alla berörda nominerade elmarknadsoperatörer och systemansvariga för överföringssystem ska tillhandahålla en årlig rapport till tillsynsmyndigheterna, där kostnaderna för att inrätta, ändra och driva gemensam dagen före- och intradagskoppling förklaras i detalj. Denna rapport ska offentliggöras av byrån, med vederbörligt beaktande av känsliga affärsuppgifter. Kostnader som har direkt samband med gemensam dagen före och intradagskoppling ska vara klart och separat identifierbara och kontrollerbara. Rapporten ska också ge fullständiga

uppgifter om bidrag från systemansvariga för överföringssystem till de nominerade elmarknadsoperatörernas kostnader i enlighet med artikel 76.2 (artikel 80.1).

De kostnader som avses i punkt 1 ska brytas ned i

- a) gemensamma kostnader till följd av samordnade insatser från alla nominerade elmarknadsoperatörer eller systemansvariga för överföringssystem i den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen,
- b) regionala kostnader till följd av insatser från nominerade elmarknadsoperatörer eller systemansvariga för överföringssystem som samarbetar i en viss region,
- c) nationella kostnader till följd av insatser från nominerade elmarknadsoperatörer eller systemansvariga för överföringssystem i denna medlemsstat (artikel 80.2).

Gemensamma kostnader som avses i punkt 2 a ska delas mellan de systemansvariga för överföringssystemen och de nominerade elmarknadsoperatörerna i de medlemsstater och tredjeländer som deltar i den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen. För att beräkna det belopp som ska betalas av de systemansvariga för överföringssystemen och de nominerade elmarknadsoperatörerna i varje medlemsstat, och i förekommande fall i tredjeländer, ska en åttondel av de gemensamma kostnaderna fördelas lika mellan varje medlemsstat och tredjeland, fem åttondelar fördelas mellan varje medlemsstat och tredjeland i proportion till deras förbrukning, och två åttondelar delas lika mellan de deltagande nominerade elmarknadsoperatörerna. Beräkningen av gemensamma kostnader ska regelbundet anpassas för att ta hänsyn till förändringar i de gemensamma kostnaderna eller förändringar bland de deltagande systemansvariga för överföringssystemen och nominerade elmarknadsoperatörerna (artikel 80.3).

Nominerade elmarknadsoperatörer och systemansvariga för överföringssystem som samarbetar i en viss region ska tillsammans komma överens om ett förslag till delning av regionala kostnader i enlighet med punkt 2 b. Förslaget ska sedan godkännas individuellt av de behöriga nationella myndigheterna i varje medlemsstat i regionen. Nominerade elmarknadsoperatörer och systemansvariga för överföringssystem som samarbetar i en viss region får som alternativ använda den form av kostnadsdelning som anges i punkt 3 (artikel 80.4).

Förslaget till villkor eller metoder ska innehålla ett förslag till tidsplan för genomförande och en beskrivning av förväntad effekt på målen för denna förordning (artikel 9.9).

Syftet med denna förordning är att

- a) främja ändamålsenlig konkurrens inom elproduktion, elhandel och elförsörjning,
- b) säkerställa optimal användning av infrastruktur för överföring,
- c) säkerställa driftsäkerhet,
- d) optimera beräkning och tilldelning av kapacitet mellan elområden,
- e) säkerställa rättvis och icke-diskriminerande behandling av systemansvariga för överföringssystem, nominerade elmarknadsoperatörer, byrån, tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer,
- f) säkerställa och förbättra öppen och tillförlitlig information,
- g) bidra till en effektiv och långsiktig drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen,
- h) ta hänsyn till behovet av en rättvis och välordnad marknad och en rättvis och välordnad prisbildning,
- i) skapa en spelplan med lika villkor för nominerade elmarknadsoperatörer,
- j) tillhandahålla en icke-diskriminerande tillgång till kapacitet mellan elområden (artikel 3).

Följande villkor eller metoder, och eventuella ändringar av dessa, ska vara föremål för enskilt godkännande av varje tillsynsmyndighet eller annan behörig myndighet i de berörda medlemsstaterna:

- f) Där så är tillämpligt, delning av regionala kostnader för gemensam dagen före- och intradagskoppling i enlighet med artikel 80.4 (artikel 9.8.f).

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen (12 kap. 1 b §).

Elförordningen (2013:208)

Nätmyndigheten godkänner förslag om kostnadsdelning enligt artikel 80.4 i förordning (EU) 2015/1222, i den ursprungliga lydelsen (25 § c punkten 6).

Ei:s motivering till beslutet

Svenska kraftnät har föreslagit att en annan metod för fördelning av kostnader ska användas i stället för den metod som anges i artikel 80.3 (EU) 2015/1222. Svenska kraftnäts förslag är att kostnaderna för det nordiska dagenföre-projektet, nordiska arrangemangen för att möjliggöra för fler nominerade elmarknadsoperatörer i ett elområde och projektet Lip 1, hänförliga till 1 januari 2018 till 31 juli 2020, ska fördelas lika mellan de fyra systemansvariga i Sverige, Danmark, Norge och Finland. Svenska kraftnät anger även hur målen i artikel 3 uppfylls genom detta förslag. Det är samma fördelningsmetod som Ei tidigare har godkänt för perioden 14 februari 2017 – 31 december 2017. De systemansvariga har anfört att det i efterhand inte är rimligt att omfördela kostnaderna enligt en annan fördelningsnyckel. Ei gör ingen annan bedömning än den som de systemansvariga anfört i detta fall.

Ei får på ansökan av Svenska kraftnät besluta om att en annan metod för fördelning av kostnader ska användas istället för den metod som anges i artikel 80.3. Visserligen skulle även de nominerade elmarknadsoperatörerna varit med och tagit fram förslaget men eftersom de inte har haft några kostnader för de aktuella projekten under perioden kan ansökan prövas utan att de deltagit i arbetet med ansökan.

Av utredningen i ärendet framgår att de systemansvariga i Danmark, Finland, Sverige och Norge alla är överens om att den föreslagna metoden kan godkännas. Vidare har även tillsynsmyndigheterna i Danmark, Finland, Norge meddelat att de godtar att kostnaderna fördelas lika mellan de fyra berörda systemansvariga.

Med hänsyn till detta och till att Ei bedömer att den föreslagna metoden för fördelning av kostnader uppfyller de mål som anges i artikel 3 i förordningen (EU) 2015/1222 kan Svenska kraftnäts ansökan godkännas.

Hur man överklagar

Information om hur man överklagar finns i bilaga 2.

Detta beslut har fattats av avdelningschefen Caroline Törnqvist. Vid den slutliga handläggningen deltog även analytikern Tobias Lusth samt analytikern Alwan Mahmoud, föredragande.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Caroline Törnqvist

Alwan Mahmoud

Bilagor

- 1 Svenska kraftnäts förslag för kostnadsfördelning av regionala kostnader den 21 december 2021.
- 2 Hur man överklagar beslutet.

Skickas till

Affärsverket Svenska kraftnät (delges)
ACER (för kännedom)